

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๗/๒๕๕๓

วันที่ ๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคเทียนแห่งธรรมสันภาพความเป็นพรรคการเมือง เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ประกาศรับจดทะเบียนพรรคเทียนแห่งธรรม ผู้ร้อง ต่อมาผู้ถูกร้องโดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ ได้ตรวจสอบข้อมูลจากฝ่ายกิจการ พรรคการเมือง ณ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ พบว่า ผู้ร้องมีสมาชิกในระบบฐานข้อมูลพรรคการเมือง จำนวน ๒๖ คน และจัดส่งใบสมัครสมาชิกพรรคต่อผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๗๓ ฉบับ โดยมีสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหนังสือแจ้งผู้ร้องมาให้ถ้อยคำหรือ ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมทั้งส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการรับสมัครสมาชิกพรรคภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง ผู้ร้องชี้แจงว่าได้ดำเนินการรับสมัครสมาชิกภายในหนึ่งปีตามที่กฎหมายกำหนด จำนวน ๕,๘๐๙ คน พร้อมส่งสำเนาใบสมัครพร้อมรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ที่อนุมติรับสมัครสมาชิก แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกพรรคจาก แผ่นซีดีรอมของผู้ร้องแล้วมีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบว่า ข้อมูลส่งให้กรรมการปกครองตรวจสอบ จำนวน ๕,๕๓๖ รายการ ซึ่งตรวจสอบพบเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๕,๑๓๙ รายการ และนำมา ตรวจสอบความซ้ำซ้อนระหว่างพรรคการเมืองจากระบบฐานข้อมูลพรรคการเมืองไม่พบว่าเป็น สมาชิกพรรคการเมืองใด จำนวน ๓,๓๗๙ รายการ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นที่ยังดำเนินการอยู่ จำนวน ๑,๗๑๙ รายการ และเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกยุบ เลิกพรรค และสันภาพ

จำนวน ๔๑ รายการ ผู้ร้องจึงมีหนังสือเพื่อขอข้อมูลรายชื่อสมาชิกของพรรคผู้ร้องที่เข้าชื้อกับพรรคการเมืองอื่นดังกล่าว แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งว่า ผู้ร้องตรวจสอบได้ด้วยตนเองจากระบบบริหารฐานข้อมูลพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ในการรับสมัครสมาชิกพรรคผู้ร้องต้องตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ร้องไม่ได้แจ้งผลการตรวจสอบแต่อย่างใด ต่อมาวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอให้พิจารณาข้อมูลสมาชิกพรรคผู้ร้องเท่าที่ขอเท็จจริงมีอยู่ ณ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ คือมีสมาชิกพรรคจำนวน ๓,๔๒๐ คน มีสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นเหตุให้สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง และให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ มีมติให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม โดยให้แจ้งผู้ร้องตรวจสอบข้อมูลรายชื่อสมาชิกที่เข้าชื้อและแจ้งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาภายในสิบห้าวัน หากพ้นกำหนดถือว่าไม่ประสงค์ชี้แจงและให้ผู้ถูกร้องเสนอเพื่อพิจารณาต่อไป เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ร้องไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ต่อมาวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอประกาศให้พรรคผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง และให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ มีมติเห็นชอบ ผู้ถูกร้องจึงมีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง พรรคเทียนแห่งธรรมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเลิกการประกาศดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคสาม

คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคเทียนแห่งธรรมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองนั้นต้องดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก

ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ในข้อที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องต้องให้ข้อมูลรายชื่อสมาชิกของพรรคผู้ร้องที่ซ้ำซ้อนกับพรรคการเมืองอื่นจำนวน ๑,๗๑๙ รายการ นั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง ที่ให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบตามที่นายทะเบียนกำหนดต่อพรรคการเมืองที่ผู้นั้นประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิก และให้คำรับรองว่าตนมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นอยู่ในขณะเดียวกันและให้พรรคการเมืองส่งสำเนาใบสมัครและเอกสารประกอบดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมือง และความในวรรคสาม ให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ และพร้อมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบได้ และความในวรรคสี่ ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองที่จะต้องแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และความในวรรคเจ็ด ยังให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมืองในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทะเบียนดังกล่าวเป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น ประกอบกับประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๙ เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำและแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๑ ว่าด้วยการรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง ข้อ ๔ (๑๐) กำหนดให้ในการรับสมัครสมาชิกนอกจากมีคำรับรองของผู้สมัครสมาชิกว่าตนเองมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นอยู่ในขณะเดียวกันแล้ว ยังต้องมีคำรับรองของนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองว่าได้ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครสมาชิกแล้ว และในกรณีที่เป็นสมาชิกในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๖) ยังบัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง และในกรณีที่นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใด แอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคของตนตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จตามมาตรา ๑๙ วรรคสาม ตามมาตรา ๑๐๖ กำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย จึงเห็นได้ว่ากรณีเกี่ยวกับสมาชิกพรรคการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้พรรคการเมืองมีหน้าที่พิจารณาการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก

โดยตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรค และแจ้งจำนวน รวมทั้งดูแลและรักษาทะเบียนสมาชิกพรรคให้ถูกต้องตรงความเป็นจริง และยังกำหนดโทษทางอาญาแก่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือนายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองในกรณีที่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายด้วย ซึ่งข้อบังคับพรรคเทียนแห่งธรรม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดไว้สอดคล้องกันในข้อ ๑๐ (๘) ว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติมีสิทธิเข้าเป็นสมาชิกของพรรค ต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นอยู่ก่อนแล้ว ในขณะเดียวกัน โดยยังไม่ได้ลาออกจากพรรคเดิม โดยให้คณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติรับเป็นสมาชิกได้ตามข้อ ๑๑ วรรคสอง และให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคสิ้นสุดลงเมื่อไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นตามข้อ ๑๔ (๓) ดังนั้น ผู้ร้องจึงมีหน้าที่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลก่อนรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคให้เป็นไปตามที่กฎหมายและข้อบังคับพรรคการเมืองของตนกำหนดไว้ ซึ่งในข้อที่ว่าจะเป็นสมาชิกซ้ำซ้อนกับสมาชิกพรรคการเมืองอื่นหรือไม่นั้น ผู้ร้องสามารถตรวจสอบได้จากทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมือง ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งกฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นทะเบียนที่ถูกต้องและแท้จริง ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องไม่อาจรับฟังได้

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งผู้ร้องทราบว่าได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองนั้น ยังได้แจ้งให้ทราบด้วยว่า ผู้ร้องต้องจัดให้มีสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าห้าพันคนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่ผู้ถูกร้องประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ พร้อมทั้งระบุเอกสารหลักฐานที่ต้องส่งให้ผู้ถูกร้องอย่างชัดเจน แต่เมื่อครบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องดำเนินการให้มีสมาชิกได้เพียงจำนวน ๓,๔๒๐ คน ส่วนสมาชิกจำนวน ๑,๗๑๙ คน ที่ซ้ำซ้อนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นที่ยังดำเนินการอยู่นั้น ในชั้นการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ร้องตรวจสอบและชี้แจงแสดงหลักฐานโดยแนบรายชื่อพรรคการเมืองและจำนวนที่ซ้ำซ้อนด้วย ส่วนในชั้นการพิจารณาของผู้ถูกร้องและของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการประกาศตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง นั้น ก็ได้เปิดโอกาสให้ผู้ร้องตรวจสอบและแจ้งผลให้ทราบเพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลสมาชิกพรรคภายในเวลาที่กำหนด แต่ผู้ร้องไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด นอกจากนี้ในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องก็ไม่ได้นำเสนอหลักฐานใดมาแสดงต่อศาลเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกพรรคดังกล่าวแต่อย่างใด

จึงฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติได้ว่า ความได้ปรากฏต่อผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๖ กับผู้ร้องจริง ผู้ถูกร้องโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าผู้ร้องสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง ดังนั้น ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง พรรคเทียนแห่งธรรม สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้ยกคำร้อง

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ